

УДК 159.923.2: 922

Возович Антоніна Анатоліївна

аспірантка Університету сучасних знань (м. Київ)

e-mail: antonina.vosovic@ukr.net

orcid.org/0000–0001–7178–7582

ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ

У статті проаналізовано різні деформації правової свідомості студентів коледжів, тобто зміни, які призводять до протиріч у раціональних і психологічних компонентах їх правосвідомості. До таких деформацій належать: правовий інфантилізм, правовий нігілізм, правовий ідеалізм, маргінальна правосвідомість, перероджена правосвідомість, морально-правовий конформізм, спекулятивно-правовий популізм, негативно-правовий радикалізм. Показано, що правова активність студентів коледжів детермінована системою правових уявлень і стереотипів: образом законотворчої людини, образом правопорушника, принципами та основними поняттями права, морально-правовими цінностями, уявленнями про справедливість, про мету соціальної взаємодії — тобто змістовими компонентами правосвідомості.

Ключові слова: студенти, свідомість, правосвідомість, деформація правової свідомості.

Складні і часом суперечливі процеси, які відбуваються у всіх сферах суспільного життя України, значною мірою впливають на стан правосвідомості громадян. Особливо такий вплив позначається на молоді, оскільки її правова свідомість знаходиться у стадії свого активного становлення. Соціально негативні явища істотно вплинули на загальний рівень прийняття молоддю соціально-правових норм та кількісно виявилися у статистиці антисоціальної поведінки. Крім цього, розглянуті вище розбалансованість та нечіткість уявлень про правову дійсність утруднюють надзвичайно важливий процес правової ідентичності, передусім у молодіжному середовищі, вироблення в неї власної системи ставлень до соціально-правових норм та інституцій [1].

На жаль, доводиться констатувати наявність багатьох негативних факторів моральної і правової свідомості молоді, до проявів яких можна віднести ріст наркоманії, зловживання алкогольними й тютюновими виробами, збільшення злочинності. Як свідчать статистичні дані, динаміка молодіжної злочинності має тенденції до зростання. У молодіжному середовищі процвітають неповага до закону, права, правовий нігілізм. Динаміка розвитку правосвідомості й вироблення в молоді правового мислення, адекватного суспільним змінам, пов'язані з рішенням ряду завдань, одним з яких є оволодіння молодими людьми відповідними знаннями про соціальні й духовні цінності і права як явища світової цивілізації і національної культури, усвідомлення молоддю нерозривного зв'язку прав і обов'язків.

Правова свідомість індивідів, зазнавши крайнього ступеня деформації, може перетворитися на кримінальну свідомість, що несе в собі принципове

заперечення висхідної ідеї права. Кримінальна правосвідомість розцінюється як свідомість поза правом; різні аспекти кримінальної свідомості розглянуті у низці праць [2; 3; 4; 5; 6; 7]. Оскільки кримінальна свідомість перебуває поза контекстом правової свідомісної норми, вона не розглядається нами в даній роботі. Натомість вважаємо трансформації і деформації правової свідомості такими специфічними виявами буденної правосвідомості, які можна розглядати як відхилення від норми, що, за певної корекції, може повернутися до норми.

Свідомісні деформації й інші види аномалій свідомості були детально проаналізовані у вітчизняних дослідженнях [8; 9; 10; 11; 12]. Деформації підлягають усі без винятку сфери правової свідомості громадян: правові знання, правові установки, почуття, переконання в правовій галузі, зміст правового світогляду, правова ідеологія. Деформація правової свідомості припускає деякий початковий рівень правових за своєю природою поглядів, знань, установок, які в силу різних причин переродилися у неправові конструкції або залишилися правовими лише номінально.

Наведемо визначення основних понять, актуальних для розкриття даної підтеми. Отже, деформація правосвідомості — це такі її зміни, які призводять до протиріч у раціональних і психологічних компонентах правосвідомості, що відбивається на сприйнятті правової дійсності й формуванні готовності особистості до юридично значущої поведінки [12].

До поширених видів деформації індивідуальної правосвідомості належать правовий інфантилізм, правовий нігілізм, правовий ідеалізм, маргінальна правосвідомість, перероджена правосвідомість, морально-правовий конформізм, спекулятивно-правовий популізм, негативно-правовий радикалізм.

Правовий інфантилізм — найбільш м'яка форма викривлення правової свідомості, яка полягає у несформованості, недостатності правових знань, установок. При цьому із цілісної системи випадають істотні її елементи й насамперед позитивне ставлення до закону й інших правових цінностей.

Правовий нігілізм характеризується негативним ставленням до права і його цінностей і невір'ям у його силу. Таке усвідомлене ігнорування вимог закону виключає, однак, злочинний намір. Одні вчені визначають правовий нігілізм як активну протиправну тенденцію особистості (І. І. Карпець, О. Р. Ратінов), інші говорять про певний рівень дефектності правової свідомості, що характеризується нігілістичним ставленням до права в цілому, про переконання, що керуватися треба не правом, а своїми бажаннями й інтересами (А. І. Долгова). Треті вказують, що правовий нігілізм виявляється в повному невір'ї в потенційні можливості права (В. О. Туманов).

Правовий ідеалізм займає протилежну позицію, тобто переоцінює силу права й приписує йому ті функції, які право за своєю сутністю не може виконувати. Обидва ці явища мають корінням нерозвинену й деформовану правосвідомість, є наслідком дефіциту політико-правової культури.

Найважчою формою деформації правосвідомості є феномен її переродження. Від правового нігілізму в чистому вигляді перероджена правосвідомість відрізняється не тільки ступенем суспільної небезпеки, але й

мотивацією. Перероджена правосвідомість заснована на свідомому запереченні закону за мотивами користі, жорстокості, жадібності й т. п. Основним наслідком переродження правосвідомості індивідів є здійснення ними різних злочинів, після чого варто говорити про кримінальну правосвідомість [7].

Всім розглянутим формам деформації підлягає також і професійна правосвідомість працівників правоохоронних органів, правників. Зокрема, у дисертаційному дослідженні В. М. Коробки, в якому розглядалися зміст і види деформацій професійної правосвідомості слідчих органів внутрішніх справ, були виявлені такі нові форми деформації правосвідомості, як морально-правовий конформізм, спекулятивно-правовий популізм, негативно-правовий радикалізм. Констатовано, що основний механізм деформації професійної правосвідомості слідчих полягає саме у впливі zdeформованих ціннісних орієнтацій на правові погляди, ідеї, правові почуття, установки, правові знання професіоналів [10].

Проаналізуємо основні уявлення, які побутують у зарубіжній науковій думці стосовно проблеми правослухняності і правових деформацій правосвідомості. Існують дві точки зору на цю проблему.

Згідно з першою позицією, причиною того, що люди дотримуються правових норм, є моральні переконання стосовно того, що слід вважати хорошою поведінкою. Логіка цих поглядів така: інтерналізуючи норми та правові заборони, людина в подальшому керується моральними зобов'язаннями дотримання цих норм, а відтак її поведінка зумовлена свідомістю. Зокрема, Н. Смелзер у своїх працях виходить з того, що в основі соціальних норм завжди полягають культурні цінності певної соціальної спільноти. Саме норми визнають ті очікування та стандарти, що керують інтеракцією людей [16].

До цієї позиції приєднуються дослідники Е. Берджес [13] та Н. Шварц [14], стверджуючи, що саме цінності та моральні аргументи суттєво впливають на прийняття суб'єктивного рішення щодо скоєння або нескоєння правопорушення. Особиста мораль та прийняття права сильніше впливають на дотримання законів, ніж інші чинники.

Інший підхід полягає у тому, що сама можливість викриття та покарання змушує більшість людей підкорятися закону [15, с. 528]. Тим самим визнається, що правослухняна поведінка є похідною від зовнішнього контролю — контролю з боку суспільства. При цьому людська свідомість містить у собі певні смислові конструкти, за допомогою яких суб'єкт може значно відхилитися від тих моральних підвалин соціуму і при цьому не відчувати самозневаги. Найвідоміший представник цього підходу, А. Бандура наводить деякі з таких конструктів: моральне виправдання (неправомірний вчинок може осмислюватися як засіб для досягнення високої мети); підміна понять (використовується з метою, щоб неприємне зробити гідним поваги, наприклад, вбивство ворога є героїзмом); вигідне порівняння (осмислення неприємної події в контексті інших, ще більш неприємних); перекладання відповідальності (наприклад, мислення свого вчинку не як власної моральної провини, а як виконання чийогось наказу); розділення відповідальності

(контекст групової відповідальності суб'єктивно знімає моральну відповідальність за власний вчинок); ігнорування або викривлення наслідків (даний механізм дозволяє свідомості захищатися від відповідальності за майбутнє); дегуманізація (уявне позбавлення людини ознак людського, в силу чого знімаються моральні заборони до негуманного поводження з нею); приписування провини (суб'єкт протиправної дії може приписувати жертві негативні риси на користь виправдання своїх дій) [17].

Розглянемо взаємозв'язки між деформаціями правосвідомості та девіаціями правової поведінки. У загальних рисах, якщо законослухняна поведінка — це відповідальна правомірна поведінка, що характеризується свідомим підпорядкуванням людей вимогам закону (у цьому випадку суб'єкти права використовують правомірні приписи добровільно, на основі належної правосвідомості), то маргінальна (гранична) поведінка заснована на страху перед юридичною відповідальністю, на особистому розрахунку, на побоюванні соціального осуду і сполучається зі схильністю до протиправної поведінки. Така поведінка суб'єктів відповідає діючим нормам права, при цьому їхня правова свідомість суперечить цим нормам. Маргінальний тип поведінки найбільш характерний для осіб, які з тих чи інших причин не мають необхідного мінімуму матеріальних благ, проживають за межею бідності й не бачать реального шляху для зміни свого положення. Маргінальна поведінка є правомірною, оскільки особа, що ставиться до правових приписів з осудом, все ж таки йде на їхнє дотримання й виконання, і в цьому сенсі її вчинки відповідають вимогам закону, хоча з ними розходиться вже сформована індивідуальна правосвідомість особистості [18].

Трохи окремо у цій класифікації стоїть звична поведінка, коли правомірні дії в силу багаторазового повторення перетворюються на звичку. Звична поведінка поступово стає внутрішньою потребою юнака. Особливістю звичної поведінки є те, що молода людина не фіксує у свідомості ні соціальне, ні юридичне її значення, не замислюється над ним. Однак звичка не заперечує розуміння фактичних елементів свого вчинку, навіть якщо належна соціальна оцінка його наслідків і відсутня, тобто звична поведінка не є несвідомою поведінкою.

На нашу думку, у психологічному плані маргінальність характеризується особливим, перехідним станом правосвідомості — перехідним між правовою правосвідомістю і різними видами її деформацій. Такий стан правосвідомості викликається як власне соціально-психологічним неблагополуччям (девіаціями) особистості, так і певним (вільним або мимовільним) провокуванням з боку державних інститутів і суспільства в цілому. Можна погодитися з С. М. Кожевниковим у тому, що причинами такого викривлення правосвідомості можуть стати: нестабільність політико-правової ситуації, існування необґрунтованих перешкод і обмежень на певні види діяльності, відсутність у багатьох випадках чітких меж між дозволеним і карним [19].

Соціально шкідлива, небажана для суспільства поведінка нормативно закріплюється у вигляді заборон, санкцій. Правомірна поведінка в цьому випадку полягає в утриманні від заборонених дій. Проте, всупереч поши-

реним уявленням наївної психології, ані позитивні, ані негативні санкції самі по собі не в змозі забезпечити виконання належного й утримання від заборонного вчинку, оскільки між вчинком і санкцією немає механічного зв'язку типу «стимул — реакція». Потрібно мати на увазі відносно автономний характер правосвідомості особистості, її конкретний зміст, характер засвоєних правових цінностей, норм, установок і орієнтації, які опосередковують собою різні сторони соціальної дійсності, зокрема, і її правову сферу. Тому, як зазначає Д. О. Леонт'єв, дія санкцій залежить як від їхнього об'єктивного характеру (значення), так і, у більшій мірі, від їхнього суб'єктивного смислу [20].

Підростаючій особистості для правомірної поведінки в більшості випадків буває досить засвоєння правових принципів і загальних цілей, що скеровують цю поведінку в законслухняне русло: наприклад, розуміння й визнання необхідності охорони недоторканності життя, здоров'я, гідності, свободи, майна й інших особистих і загальнолюдських цінностей. Поступово усталюється зміст правосвідомості, який визначає не лише ставлення людини до закону, але й до злочинності, окремих злочинів, до системи покарань.

При формуванні типу правосвідомості особлива роль належить сімейному вихованню, при цьому найважливішу роль відіграють два фактори: система застосовуваних у родині покарань і характер сімейних взаємин, включаючи відносини родичів до самого носія правосвідомості.

Переважаючим чинником формування правосвідомості суб'єкта, за даними дослідження О. В. Протасової, є система його відношень з іншими людьми [21]. У більшості обстежених авторкою чоловіків з різними деформаціями правосвідомості спостерігається високий рівень вияву ворожості і підозрливості до інших людей. Це виражається у заклопотаності ростом злочинності, у побоюванні за власну безпеку. У міру зростання дефектів у структурі правосвідомості проступає виразна тенденція збільшення агресивності суб'єктів, яка поступово втрачає функцію самозахисту і виявляється як особистісна характеристика, спосіб самоствердження. Особи з різними дефектами правосвідомості характеризуються також дефектністю самосвідомості, що виражається в неадекватності їхньої самооцінки (переважно завищеної) і в тенденції до зниження мотиваційно-регулятивної ролі самооцінки стосовно морально-правових якостей [21].

На різних етапах дорослішання правова поведінка як частина соціальної активності має місце не тільки у правовій сфері, вона розгортається у сфері політики, економіки, культури, у сфері праці. Як показав попередній аналіз, правова активність виступає якісно вищим рівнем правомірної поведінки особистості і трактується в контексті всієї соціально корисної поведінки людини.

Проаналізовані вище реалії сьогодення гостро поставили питання про екологічність правосвідомості особистості. Зокрема, український філософ С. В. Шефель, аналізуючи функціональне призначення правової культури в контексті екософської парадигми, наголошує на необхідності здійснення глобальної екологізації правосвідомості громадян, що виступає

умовою формування їх як гармонійно розвинутих правових особистостей [22]. Автор тлумачить правову культуру як спосіб буття людства, детермінований не тільки потребами його суспільної самоорганізації, але й більш широкими потребами соціоприродного гомеостазу. В цьому аспекті правосвідомість особистості, на нашу думку, має виступати системотвірним фактором всієї будівлі правових відносин, включаючи й відповідну практику.

На жаль, традиційна буденна свідомість і правова культура в сучасній Україні далекі від правового ідеалу. Нерідко нормативні відносини сприймаються громадянами і посадовцями досить варіативно, а правову поведінку населення здебільшого не можна назвати законослухняною. Низька правова компетентність громадян, неукомплектованість юридичного корпусу, недостатньо високий професіоналізм діючих юристів, протиріччя законодавчого процесу, адміністративний правовий нігілізм, слабкість правоохоронної й судової системи — усе це суттєвим чином деформує правосвідомість молоді й актуалізує питання про екологічність правосвідомості.

Висновки. Отже, проведений аналіз засвідчив, що сучасний стан правосвідомості студентів коледжів можна охарактеризувати як деформований та нестійкий. Багатьом студентам притаманне відчуття безсилля, неможливості щось змінити у власному житті. Правосвідомість юнаків переживає різні деформації, тобто зміни, які призводять до протиріч у раціональних і психологічних компонентах правосвідомості. Це відбивається на сприйнятті молоддю правової дійсності й формуванні готовності до правомірної поведінки.

Було проаналізовано такі види деформації індивідуальної правосвідомості, як правовий інфантилізм, правовий нігілізм, правовий ідеалізм, маргінальна правосвідомість, перероджена правосвідомість, морально-правовий конформізм, спекулятивно-правовий популізм, негативно-правовий радикалізм.

Відомо, що поведінка в юнацькому віці, як правомірна, так і протиправна, зумовлюється звичною для неї мотивацією, досвідом попередніх правових вчинків, правовою обізнаністю. Проте значною, якщо не вирішальною, мірою правова активність студентів детермінована системою правових уявлень і стереотипів: образом законослухняної людини й образом правопорушника, принципами й основними поняттями права, морально-правовими цінностями, уявленнями про справедливість, про мету, якої бажано або необхідно досягти в соціальній взаємодії — тобто змістовими компонентами правосвідомості. Психосемантичне дослідження комплексу зазначених феноменів допоможе сформувати правильну правову позицію студентів коледжів, їх правову культуру.

Список використаних джерел і літератури

1. Дідук І. А. Психологічні чинники формування правових уявлень / І. А. Дідук // Педагогіка і психологія. Вісник АПН України : наук.-теорет. та інформ. журн. АПН України. — К., 2007. — № 1. — С. 102–113.

2. Антонян Ю. М. Криминальная патопсихология / Антонян Ю. М., Гульдан В. В. — М.: Наука, 1991. — 248 с.
3. Антонян Ю. М. Психология преступника и расследования преступлений / Антонян Ю. М., Еникеев М. И., Эминов В. Е. — М.: Юристъ, 1996. — 336 с.
4. Бабаев В. К. Правомерное поведение. Правонарушения // Общая теория права: Курс лекций / Под общей ред. профессора В. К. Бабаева. — Н-Новгород: Нижегородская ВШ МВД России, 1993. — 544 с.
5. Ефремова Г. Х. Правовая психология и преступность молодежи / Г. Х. Ефремова, А. Р. Ратинов; Всесоюзный институт по изучению причин и разработке мер предупреждения преступности. — М., 1976. — 160 с.
6. Личность преступника / Под ред. В. Н. Кудрявцева. — М.: Юрид. лит., 1975. — 272 с.
7. Насилие, жестокость, агрессия. Криминально-психологическое исследование: Сборник научных трудов / ВНИИ проблем укрепл. закон. и правопорядка. — М., 1990. — 149 с.
8. Гулипп Александр Андреевич. Деформационные процессы в правосознании гражданского населения в постсоветский период : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 : Кострома, 2005. — 147 с.
9. Карлеба, Алексей Владимирович. Деформация правосознания населения России и борьба с противоправными проявлениями в условиях Первой мировой войны : 1914–1917 гг. : дисс. ... канд. истор. наук : 07.00.02. — Краснодар, 2005. — 209 с.
10. Коробка Виктор Николаевич. Деформация профессионального правосознания следователей органов внутренних дел : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 : Ростов н/Д, 1999. — 202 с.
11. Кузнецов Роман Александрович. Деформация профессионального правосознания юристов : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 Екатеринбург, 2005. — 194 с.
12. Петров Владислав Руфович. Деформация правосознания граждан России (Проблемы теории и практики) : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 : Н. Новгород, 2000. — 222 с.
13. Berdges E. Factors, legal rehabilitation of man // Urban sociology. — Chicago, 1967. — P. 10.
14. Schwarz N. The construction of social judgment. — Hillsdale, NJ: Erlbaum, 1982. — P. 147.
15. Аронсон Э., Уилсон Т., Эйкерт Р. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме. — СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2002. — 560 с.
16. Смелзер Н. Социология / Под ред. В. А. Ядова. — М.: Феникс, 1994. — 688 с.
17. Bandura A. Social foundations of thought and action: A Social cognitive theory. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. 1986.
18. Оксамытный В. В. Правомерное поведение личности. — К.: Наукова думка, 1985. — 176 с.
19. Кожевников С. Н. Правовая активность: Понятие и сущность / С. Н. Кожевников // Правоведение. — 1979. — № 4. — С. 33–39.
20. Леонтьев Д. А. Психология смысла: природа, строение и динамика смысловой реальности / Леонтьев Д. А. — М.: Смысл, 1999. — 487 с.
21. Протасова, Ольга Владимировна. Особенности субъективной системы отношений взрослых мужчин с различными типами правосознания: Дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06. — М., 2004. — 196 с.
22. Шефель С. В. Функціональні призначення правової культури в контексті екоософської парадигми // Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. — 2009. — № 1. — С. 50–58.

REFERENCES

1. Diduk, I. A. (2007). Psihologichni chinnyky formuvannia pravovyh uyavlen [Psychological factors of formation of legal concepts]. *Pedagogika i psihologia* — Pedagogy and Psychology, 1, 102–113 [in Ukr.].
2. Antonyan, Yu. M. & Guldan, V. V. (1991) *Kriminalnaya patopsihologiya [Criminal psychopathology]*. Moscow: Nauka [in Russian].
3. Antonyan Yu. M., Enikeev M. I. & Eminov V. E. (1996). *Psihologiya prestupnika i rassledovaniya prestupleniy [Nizhny Novgorod higher school of the MIA of Russia. Nizhny Novgorod]*. Moscow: Yurist [in Russian].

4. Babaev, V. K. (1993). In lawful behavior. Offense. *General theory of law*. V. K. Babaev (Ed.); Nizhny Novgorod higher school of the MIA of Russia. Nizhny Novgorod [in Russian].
5. Efremova, G. H. & Ratinov, A. R. *Pravovaya psihologiya i prestupnost molodezhi* [Legal psychology and crime youth]. Moscow [in Russian].
6. Kudryavtsev, V. N. (Eds.). (1975). The identity of the offender. Moscow: Yurid. lit.
7. Violence, cruelty, aggression. Criminal-psychological research: Collection of scientific papers. (1990). Moscow: Institute of problems of reinforcing. the law. and the rule of law.
8. Gulipp, A. A. (2005). Deformatsionnyie protsessy v pravosoznanii grazhdanskogo naseleniya v postsovetskiy period [Deformation processes in the consciousness of the civilian population in the post-Soviet period]. *Candidate's thesis*. Kostroma [in Russian].
9. Karleba, A. V. (2005). Deformatsiya pravosoznaniya naseleniya Rossii i borba s protivopravnymi proyavleniyami v usloviyah Pervoy mirovoy voyny : 1914–1917. [Deformation of legal consciousness of the Russian population and the fight against unlawful phenomena in the First world war : 1914–1917]. *Candidate's thesis*. Krasnodar [in Russian].
10. Korobka, V. N. (1999). Deformatsiya professionalnogo pravosoznaniya sledovateley organov vnutrennih del [Deformation of professional sense of justice of investigators of internal Affairs bodies]. *Candidate's thesis*. Rostov n/D [in Russian].
11. Kuznetsov R. A. (2005). Deformatsiya professionalnogo pravosoznaniya yuristov [Deformation of professional sense of justice of lawyers]. *Candidate's thesis*. Ekaterinburg [in Russian].
12. Petrov, V. R. (2000). Deformatsiya pravosoznaniya grazhdan Rossii (Problemy teorii i praktiki) [Deformation of legal consciousness of citizens of Russia (Problems of theory and practice)]. *Candidate's thesis*. N. Novgorod [in Russian].
13. Berdges, E. Factors, legal rehabilitation of man // *Urban sociology*. — Chicago, 1967. — P. 10.
14. Schwarz, N. The construction of social judgment. — Hillsdale, NJ: Erlbaum, 1982. — P. 147.
15. Aronson, E., Uilson, T. & Eykert, R. (2002) *Sotsialnaya psihologiya. Psihologicheskie zakony povedeniya cheloveka v sotsiуме* [Social psychology. Psychological laws of human behavior in society]. Saint Petersburg: PRAYM-EVROZNAK.
16. Smelzer, N. (1994). *Sociology*. V. A. Yadov (Ed.). Moscow: Feniks.
17. Bandura A. *Social foundations of thought and action: A Social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. 1986.
18. Oksamytnyi, V. V. (1985). *Pravomernoie povedenie lichnosti* [The lawful behavior of the individual]. Kyiv: Naukova dumka.
19. Kozhevnikov, S. N. (1979). *Pravovaya aktivnost: Poniatie i suschnost*. [Legal activity: Concept and essence]. *Pravovedenie — Legal science*, 4, 33–39 [in Russian].
20. Leontiev D. A. (1999). *Psihologiya smysla: priroda, stroienie i dinamika smyislovoy realnosti* [The psychology of meaning: nature, structure and dynamics of semantic reality]. Moscow: Smysl.
21. Protasova, O. V. (2004) *Osobennosti subiektivnoy sistemy otnosheniy vzroslyih muzhchin s razlichnymi tipami pravosoznaniya* [Features subjective systems Adultsrelations with men razlychnymy kinds of justice]. *Candidate's thesis*. Moscow [in Russian].
22. Shefel, S. V. (2009). *Funktsionalne pryznachennia pravovoi kultury v konteksti ekosofskoi paradygmy* [Functional legal culture in the context of the paradigm ekosofy] *Visnik Natsionalnoi yurydychnoi akademii Ukraini imeni Yaroslava Mudrogo. — Seriya: Filosofiya, filosofiya prava, politologiya, sotsiologiya — Journal of the National Law Academy of Ukraine named after Yaroslav the Wise. -Series: philosophy, philosophy of law, political science, sociology,1*, 50–58 [in Ukr.].

Волович А. А.

аспірант Университета современных знаний (г. Киев)

ДЕФОРМАЦИИ ПРАВОСОЗНАНИЯ СТУДЕНТОВ КОЛЛЕДЖА

Резюме

В статье проанализированы различные деформации правового сознания студентов колледжей, то есть изменения, которые приводят к противоречиям в рациональных и психологических компонентах их правосознания. К таким деформациям относятся: правовой инфантилизм, правовой нигилизм, правовой идеализм, маргинальное правосознание, морально-правовой конформизм, спекулятивно-правовой популизм, негативно-правовой радикализм. Показано, что правовая активность студентов колледжей детерминирована системой правовых представлений и стереотипов: образом законопослушного человека, образом правонарушителя, принципами и основными понятиями права, морально-правовыми ценностями, представлениями о справедливости, о цели социального взаимодействия — то есть, смысловыми компонентами правосознания.

Ключевые слова: студенты колледжей, сознание, правосознание, деформация правового сознания.

Vozovych A. A.

University of Modern Knowledge (Kiev), graduate student

DEFORMATION LEGAL CONSCIOUSNESS OF COLLEGE STUDENTS

Abstract

Legal consciousness among college students is a complex system which contains three basic factors, namely legal psychology, legal concept and legal mind. Taken as a whole, students have lower level of law knowledge. Law knowledge is an important awareness of the law. The lack of law knowledge leads that college students have a vague legal concept. Second, students do not pay attention to the rule of law. Contemporary college students concern with only their own vital interests of the relevant legal issues. Students do not pay attention to the rule of law. Contemporary college students concern with only their own vital interests of the relevant legal issues. First, the relatively low standard of law education in college result that the overall legal cognitive levels of students is not high. Second, the society and culture have negative impact on students. Rights and obligations are the core content of the entire legal system, rights awareness training of legal knowledge among college students is particularly important. Third, some personal reasons result in students' lack of legal consciousness. College students are poorly self-disciplined on mood and emotion and seriously like to follow others while also cannot choose smartly from the multiple standard of morality.

Key words: college students, consciousness, legal consciousness, deformation of legal consciousness.

Стаття надійшла до редакції 18.04.2016